

Sygn. akt V CSK 516/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa T. M. i I. M.
przeciwko Bankowi Spółdzielczemu w L.
o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 listopada 2012 r.,
skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 3 czerwca 2011 r.,

- 1. oddała skargę kasacyjną**
- 2. zasądza od powodów na rzecz strony pozwanej kwotę 1800 zł (tysiąc osiemset) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 18 marca 2011 r. Sąd Okręgowy w L. oddalił powództwo T. M. i I. M. przeciwko Bankowi Spółdzielczemu w L. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, ponad kwotę 10 000 zł.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji powodów od tego orzeczenia - wyrokiem z dnia 3 czerwca 2011 r. - oddalił ją jako bezzasadną. Rozstrzygnięcie to zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

Strona pozwana w dniu 14 stycznia 1999 r. wystawiła bankowy tytuł egzekucyjny (dalej: BTE) przeciwko dłużnikom – T. i I. M., w którym jako kwotę zobowiązania wskazano 195 161,95 zł. Składał się na nią niespłacony kredyt wraz z odsetkami. Postanowieniem z dnia 18 lutego 1999 r. Sąd Rejonowy w G. nadał temu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności. W dniu 13 maja 1999 r. strona pozwana złożyła na podstawie tego tytułu wykonawczego wnioski o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikom, z należących do nich ruchomości. W odpowiedzi na wezwanie do uiszczenia opłaty w postępowaniu egzekucyjnym, pełnomocnik zarządu Banku (pismem z dnia 5 czerwca 1999 r.) poinformował komornika o ograniczeniu postępowania egzekucyjnego do kwoty 10 000 zł i od tej kwoty uiszczono opłatę. Pismo z dnia 5 czerwca 1999 r. zostało podpisane przez osobę nieupoważnioną do reprezentacji Banku. W dniu 14 marca 2000 r. Bank złożył wniosek o wszczęcie egzekucji także z nieruchomości należących do dłużników, z którego wynikało żądanie wyegzekwowania należności wskazanej w BTE. W ramach egzekucji z nieruchomości w marcu 2009 r. sporządzono operat szacunkowy nieruchomości powodów. Z kolei pismem z dnia 27 września 2010 r. wierzyciel wniósł o rozszerzenie egzekucji do kwoty 190 288,56 zł. W toku postępowania egzekucyjnego dłużnicy wnosili liczne skargi na czynności komornika oraz składali wnioski o wstrzymanie tego postępowania.

W oparciu o te ustalenia Sąd Apelacyjny uznał, że nastąpiła przerwa biegu przedawnienia roszczenia, stosownie do treści art. 124 § 1 i 2 k.c. Podniósł także, że w postępowaniu egzekucyjnym brak było podstaw do zastosowania art. 823 k.p.c., albowiem wbrew ocenie powodów, wierzyciel wykazywał aktywność w jego

roku, w tym w marcu 2000 r. złożył wniosek o przeprowadzenie egzekucji z nieruchomości, co nakazywało przyjąć, że nie nastąpiło umorzenie postępowania egzekucyjnego z mocy prawa. Sąd uznał zatem, że nie ma podstaw do uwzględnienia powództwa na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

Wyrok Sądu Apelacyjnego powodowie zaskarżyli skargą kasacyjną, wnosząc o jego uchylenie oraz uchylenie poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, ewentualnie o uchylenie tych wyroków i orzeczenie co do istoty sprawy przez pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego. Skarga została oparta na obu podstawach określonych w art. 398³ § 1 k.p.c. W ramach podstawy naruszenia prawa materialnego skarżący zarzucili obrazę art. 117 k.c., art. 125 § 1 w zw. z art. 118 k.c., art. 123 § 1 w zw. z art. 124 § 2 k.c. w zw. z art. 823 w zw. z art. 924 k.p.c., art. 124 § 2 k.c. z w zw. z art. 823 k.p.c., art. 103 i 97 k.c., art. 65 w zw. z art. 103 § 1 k.c. oraz art. 5 i art. 355 k.c., a w ramach podstawy naruszenia przepisów postępowania zarzucili naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. oraz art. 823 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. naruszenie przepisów postępowania może być podstawą skargi kasacyjnej jedynie wówczas, gdy uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Rzeczą skarżącego jest zatem przytoczenie odpowiedniej argumentacji wskazującej, że zarzucone uchybienia miały istotne znaczenie dla sposobu rozstrzygnięcia sprawy.

Podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być przy tym zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi dokonanyymi w toku rozpoznania sprawy przez sąd powszechny. Z tego też względu zarzut naruszenia art. 233 k.p.c., w którym skarżący kwestionował sposób oceny dowodów, nie mógł stanowić podstawy uwzględnienia skargi kasacyjnej.

Zarzut naruszenia art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie został przez skarżącego nieprawidłowo sformułowany. Artykuł 840 k.p.c., pomimo że znajduje się w ustawie procesowej, jest przepisem prawa materialnego. Z tego

też względu skarżący powinien podnieść jego naruszenie w ramach drugiej podstawy kasacyjnej. Nie mniej jednak należy wskazać, że skoro Sąd przyjął, iż do przedawnienia nie doszło, bez skutecznego podważenia tej oceny nie mógł być uznany za uzasadniony zarzut naruszenia art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie.

Nieuzasadniony był także zarzut naruszenia art. 823 k.p.c. Umorzenie postępowania egzekucyjnego, o którym mowa w tym przepisie, następuje z mocy prawa. Postanowienie o umorzeniu postępowania wydane na podstawie art. 823 k.p.c. stwierdza jedynie fakt umorzenia z mocy prawa i nie jest ono niezbędne, aby skutek ten nastąpił. W tym zakresie twierdzenia skarżącego są słuszne. Akcentowanie przez Sąd Apelacyjny, że postanowienie o umorzeniu postępowania nie zostało wydane nie było zatem uzasadnione. Sąd Apelacyjny przyjął natomiast zasadnie, że nieuiszczenie przez wierzyciela na żądanie komornika całej opłaty egzekucyjnej nie stanowiło wystarczającej podstawy do stwierdzenia jego bezczynności i uznania, że doszło do umorzenia postępowania na podstawie art. 823 k.p.c., skoro wniosek egzekucyjny w części nieopłaconej nie został zwrócony przez komornika. Sąd Apelacyjny ustalił także, że postępowanie egzekucyjne toczyło się co do całej należności objętej tytułem egzekucyjnym i nie zostało zakończone mimo rozszerzenia przez wierzyciela sposobu prowadzenia egzekucji. Ustalenie to jest wiążące w postępowaniu kasacyjnym, co ma istotne znaczenie przy ocenie zarzutów naruszenia prawa materialnego. W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu naruszenia art. 123 § 1 k.c. w zw. z art. 124 § 2 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie. Skarżący twierdzili, że wierzyciel przerwał bieg przedawnienia jedynie co do części roszczenia (co do kwoty 10 000 zł). Bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.). Nie ulega wątpliwości, że czynnością taką jest złożenie wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, co miało miejsce w niniejszej sprawie. Jak wynika z ustaleń faktycznych, w pierwotnym wniosku wierzyciel żądał wyegzekwowania całej należności, to jest kwoty 195 161,95 zł.

Wniosek ten (z dnia 13 maja 1999 r.) został złożony prawidłowo (przez osoby uprawnione do reprezentacji Banku), był zatem skuteczny, a komornik podjął stosowne czynności mające na celu nadanie sprawie dalszego biegu. Ograniczenie postępowania egzekucyjnego do kwoty 10 000 zł, na które powołuje się skarżący, było jak ustalił Sąd nieskuteczne, z uwagi na fakt, że pismo zawierające to oświadczenie zostało podpisane przez osobę nieuprawnioną do reprezentacji Banku. Nie mogło one zatem zostać uznane za oświadczenie złożone przez wierzyciela. Postępowanie egzekucyjne nie zostało w części umorzone na skutek ograniczenia zakresu egzekucji. Sąd Apelacyjny prawidłowo przyjął więc, że na skutek wszczęcia egzekucji nastąpiła przerwa w biegu przedawnienia całego roszczenia objętego BTE.

Uwzględniając powyższe należało przyjąć, że ocena części zarzutów naruszenia prawa materialnego stała się bezprzedmiotowa. Skoro bowiem wierzyciel skutecznie przerwał bieg przedawnienia wobec całego egzekwowanego roszczenia, niecelowe stało się rozważanie, jaki termin przedawnienia powinien mieć w sprawie zastosowanie. Kwestia ta pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Bieg terminu przedawnienia, skutecznie przerwany, nie zaczął bowiem biec na nowo, gdyż postępowanie egzekucyjne nie zostało zakończone.

Zarzuty naruszenia art. 103 i 97 k.c. oraz art. 65 w zw. z art. 103 § 1 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie, były zaś nietrafne. Sąd Apelacyjny ocenił prawidłowo, że art. 103 § 1 k.c. i art. 97 k.c., których naruszenie zarzucili skarżący, nie miały zastosowania w rozpoznawanej sprawie. Nie wymagała też wykładni, przy zastosowaniu reguł wynikających z art. 65 § 1 k.c., treść pisma z dnia 5 czerwca 1999 r., zawierającego niewątpliwie ograniczenie przedmiotu egzekucji do kwoty 10 000 zł. Nie budziło to także wątpliwości Sądu Apelacyjnego, który uznał jedynie, że pismo to nie wywarło skutków z uwagi na złożenie go przez osobę nieupoważnioną do reprezentacji banku w postępowaniu egzekucyjnym.

Istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy nie miało z kolei rozważenie zakresu staranności wymaganej od banku jako wierzyciela, na gruncie regulacji zawartej w art. 5 k.c. i art. 355 k.c. Przy uwzględnieniu przedmiotu sporu okresy

bezczywności wierzyciela w prowadzeniu egzekucji podlegały ocenie jedynie z punktu widzenia istnienia przesłanek umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy prawa, określonych w art. 823 k.p.c. Zarzuty naruszenia art. 5 k.c. i art. 355 k.c. w wyniku ich niewłaściwego zastosowania były zatem niezasadne.

Z tych względów skarga kasacyjna była pozbawiona uzasadnionych podstaw i podlegała oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.